

Nymølle Stenindustrier A/S
Hovedgaden 539
2640 Hedehusene

Postadresse:
Natur & Miljø
Frederiksgade 9 - 4690 Haslev

Telefon: 56 20 30 00
Telefax: 56 20 30 01
www.faxekommune.dk

Kontoradresse:
Frederiksgade 9
4690 - Haslev

Direkte: 56 20 30 09
Mail: lhaua@faxekommune.dk

Dato: 14-01-2020
j./sagsnr. 01.05.25-P25-3-19

Gennembrud af jorddige i forbindelse med råstofgravning i Bjerrede

Ejendommen matr.nr. 2a Ulstrup By, Terslev og 3a Bjerrede By, Terslev, Bjerredevej 22, 4690 Tureby

Afgørelse

Denne afgørelse vedrører alene forhold i museumsloven¹.

Dispensation

Faxe Kommune giver jer hermed lovliggørende dispensation² til et 15 meter bredt gennembrud af det beskyttede jorddige D00.107.640 (herefter benævnt "diget").

Lovgrundlag

Bestemmelse i museumsloven om beskyttede sten- og jorddiger

Bestemmelsen³ foreskriver, at der ikke må foretages ændring i tilstanden af sten- og jorddiger og lignende. Tilstandsændringer er for eksempel digegennembrud, fjernelse af digestrækninger, beplantning og anlæg på/i digerne m.m.

Bestemmelsen har til formål at sikre digerne som landskabselementer, som kulturhistoriske elementer, samt at sikre digerne som levesteder og spredningsveje for dyr og planter.

Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde gøre undtagelse fra bestemmelsen².

Med "særlige tilfælde" sigtes til så væsentlige samfundsmæssige interesser, at de i den konkrete sag vil kunne tilsidesætte de bevaringsinteresser, bestemmelsen skal sikre.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 358 af 8. april 2014 (Bekendtgørelse af museumsloven)

² jf. § 29j, stk. 2 i museumsloven

³ § 29 a i museumsloven om bevaring af sten- og jorddiger

Retningslinjer for dispensation

I Slots- og Kulturstyrelsens "Vejledning om beskyttede sten- og jorddiger" af juni 2009 er retningslinjerne for dispensation beskrevet (afsnit 7.2 side 37-41). Følgende er et udsnit fra retningslinjerne:

Følgende tre kriterier er væsentlige for at vurdere, om et dige, som er beskyttet efter bekendtgørelsens § 1, konkret er beskyttelsesværdigt:

- digets landskabelige betydning
- digets kulturhistoriske betydning
- digets biologiske betydning.

Hvis et dige skal tages ud af beskyttelsen, skal det hverken være landskabeligt, kulturhistorisk eller biologisk værdifuldt. Det er i princippet tilstrækkeligt, at diget vurderes værdifuldt i én betydning for at være beskyttelsesværdigt.

Bemærkninger om bestemmelsen i forhold til det ansøgte projekt

Forbuddet mod tilstandsændring af diget betyder ved råstofgravningen blandt andet, at diget ikke må ødelægges, herunder ved understyrning, samt ved udlæg af jorddeponier for tæt på digefoden. Det kan blandt andet imødegås ved, at man sørger for, at skråningen ved diget ikke bliver så stejl, at udskridninger af diget kan forekomme.

Redegørelse

Ansøgningen

I har den 18. maj 2018 på vegne af ejerne af Bjerredevej 22, 4682 Tureby, sendt en revideret ansøgning til Region Sjælland. Ansøgningen omhandler tilladelse til råstofindvinding på de to ovennævnte matrikler.

Den 29. oktober 2019 har I suppleret jeres ansøgning med oplysning om, at I som udgangspunkt ønsker at fjerne det beskyttede jorddige mellem de to matrikler i forbindelse med råstofindvindingen. Længden af den digestrækning, som I ønsker at fjerne, er 110 meter. Digets samlede længde er 130 meter, men da diget strækker sig længere mod syd, udenfor råstofgraveområdet, samt at der skal holdes afstand til matrikelskellet ind mod matr.nr. 3u Bjerrede By, Terslev, er det 110 meter, der søges om.

Som alternativ til at fjerne diget, ønsker I at køre igennem diget ca. midt på digestrækningen, i en bredde af 20 meter. De 20 meter svarer til et eksisterende gennembrud på 20 meter, som benyttes til gennemkørsel for landbrugsmaskiner. Faxe Kommune kan ikke finde dokumentation for, at dette gennembrud tidligere er blevet godkendt. Derfor er kommunens afgørelse nødvendig, da tilstandsændringen af diget er omfattet af museumslovens § 29 a.

Se bilag 1 for oversigt over råstofgraveområdet og det berørte jorddige.

Miljøkonsekvensrapport

I august 2019 har I udarbejdet en miljøkonsekvensrapport, der beskriver og vurderer det ansøgte projekts væsentlige indvirkninger på miljøet, både direkte og indirekte. Rapporten er vedlagt som bilag 2 til denne afgørelse.

Rapporten uddyber også jeres ansøgning. I ansøger om indvinding af 250.000 m³ sand, grus og sten pr. år. Råstoffilladelsen vil gælde 10 år, inkl. gennemførelse af efterbehandlingsplan. Rapporten beskriver ligeledes, at I

ansøger om at indvinde råstoffer både over og under grundvandsspejlet. Ud af de i alt ansøgte 250.000 m³ pr. år har I ansøgt om at indvinde op til 100.000 m³ råstoffer under grundvandsspejlet pr. år. Tykkelsen af forekomsten varierer, men I forventer, at I skal grave til mellem 3 og 12 meter under terræn. Det ansøgte areal er vurderet af jer til at indeholde ca. 1,2 mio. m³ råstoffer.

Kulturhistorisk vurdering foretaget af Museum Sydøstdanmark

Museum Sydøstdanmark har udarbejdet en rapport, der beskriver det berørte jorddige, samt de diger der yderligere ligger i projektområdet. Denne rapport er vedlagt som bilag 3.

Udtalelse fra Slots og Kulturstyrelsen

Slots- og Kulturstyrelsen Fortidsminder har den 18. november 2019 givet deres udtalelse i sagen. Udtalelsen er vedlagt denne afgørelse som Bilag 4.

Sagens faktuelle baggrund

Beskrivelse af det berørte jorddige

Digets historiske funktion er, at det er et ejerlavsskel og ejendomsskel, der som minimum har eksisteret siden udskiftningerne under landbrugsreformerne i slutningen af 1700-tallet til begyndelsen af 1800-tallet. Udskiftningerne betyder, at der i den beskrevne tidsperiode blev skiftet jorder ud ved ophævelse af landsbyernes jordfællesskab med det formål at opnå en mere effektiv udnyttelse af jorden.

Den konkrete alder på det berørte dige er ikke blevet bestemt, men ejerlavsskel kan være op til 1000 år gamle.

Diget har landskabelig værdi, dvs. en visuel værdi, som struktur i landskabet. Digerne på Midt- og Sydsjælland har generelt et egnskarakteristisk mønster, hvor digerne i de vidstrakte godslandskaber deler jorderne i store, rektangulære herregårdsmarker.

Diget har biologisk værdi, da det er levested for planter og dyr, samt fungerer som biologisk spredningskorridor.

Råstofloven

Ifølge råstofloven skal regionen udlægge graveområder, der kan sikre forsyningen med råstoffer i mindst 12 år. Regionen har i Råstofplan 2016 udlagt graveområder af sand, grus og sten svarende til 19,4 års indvinding.

Begrundelse for afgørelse om lovliggørende dispensation til 15 meter bredt digegennembrud

Det 20 meter brede digegennembrud, som I også har ansøgt om at benytte, hvis ikke kommunen kunne give dispensation til nedlæggelsen af den 110 meter lange digestrækning, er allerede eksisterende som beskrevet ovenfor. Det forhold, at gennembruddet allerede eksisterer, er ikke i sig selv begrundelse for at give en lovliggørende dispensation.

Kommunen skal derfor se på ansøgningen ud fra det perspektiv, om der ville være givet dispensation, hvis der var blevet ansøgt om gennembruddet.

Det er Faxe Kommunes praksis (i overensstemmelse med Slots- og Kulturstyrelsens praksis), at der ved ansøgning om gennemkørsel i et dige gives dispensation til et maksimalt 15 meter bredt gennembrud. Denne

bredde vurderer vi er tilstrækkelig til at landbrugsmaskiner kan køre igennem med opslået sprøjtebom og lign. Vi forventer, at de lastbiler, der køre med råstoffer i graveområdet maksimalt har samme bredde som disse landbrugsmaskiner.

Derfor giver Faxe Kommune lovliggende dispensation til et 15 meter bredt gennembrud af diget.

Andre nødvendige dispensationer/tilladelser

Faxe Kommunes afgørelse om afslag på nedlæggelse af 110 meter digestrækning, samt 20 meter digegennembrud sendes med denne afgørelse.

Faxe Kommunes afgørelser vedr. naturbeskyttelseslovens § 3 sendes med denne afgørelse.

Faxe Kommunes Teknik og Miljøudvalg har den 30. oktober 2019 under dagsordenspunkt 139 besluttet, at det ikke vil give tilladelse til råstofindvinding under grundvandsspejlet.

Forhold til andre myndigheder

Kommunen orienterer Museum Sydøstdanmark samt Slots- og Kulturstyrelsen om afgørelsen ved kopi af dette brev.

I skal underrette Faxe Kommune, hvis I under jordarbejderne konstaterer en forurening af jorden⁴.

Hvis I støder på spor af fortidsminder eller oldsager i forbindelse med anlægsarbejdet, skal I straks standse arbejdet⁵. I skal derefter indberette fundet til det lokale arkæologiske museum Østsjællands Museum, Højerup Bygade 38, 4660 Store Heddinge, 56 50 28 06, byggesag@oesm.dk. Museet beslutter derefter, hvornår I må genoptage arbejdet.

Det er Slots- og Kulturstyrelsen, der er tilsynsmyndighed⁶ og dermed dem, der påbyder fysisk lovliggørelse, altså reetablering af diget, tilbage til den tilstand diget havde inden ændringen/fjernelsen.

Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000)

Det udlagte råstof graveområde ligger godt 1 km øst for Bagholt Mose, Natura 2000-område⁷ nr. 159.

Nymølles miljøkonsekvensrapport indeholder en beskrivelse af, hvordan Bagholt Mose kan blive påvirket af projektet. Det har særligt været ift. den ønskede grundvandssænkning, at der har været set på potentielle påvirkninger af området.

Strengt beskyttede arter (Bilag IV-arter)

Konsulentfirmaet Enbicon v/Bjarke Laubek har foretaget en undersøgelse af naturlokaliteter og diger i forbindelse med udarbejdelse af

⁴ jf. § 21 i LBK nr. 1218 af 25. november 2019 om miljøbeskyttelse (miljøbeskyttelsesloven)

⁵ § 27 stk. 2 i museumsloven

⁶ § 29 p i museumsloven

⁷ Bekendtgørelse nr. 1595 af 06/12/2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

miljøkonsekvensrapporten. De beskyttede naturområder indenfor råstofgraveområdet er blevet besigtiget og der er fundet ynglende Spidssnudet frø.

Spidssnudet frø er en strengt beskyttet art⁸, såkaldt Bilag IV-art.

Udover denne forekomst har kommunen ikke kendskab til, at der forekommer strengt beskyttede arter på eller tæt ved (<500 meter) projektområdet.

Faxe Kommune tager de nødvendige hensyn til bilag-IV-arter i sine afgørelser efter naturbeskyttelseslovens § 3. Vi henviser derfor til de afgørelser for yderligere beskrivelse af forholdene omkring bilag IV-arter.

Klagevejledning

I kan påklage denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet⁹. I skal have indgivet en sådan klage senest 4 uger efter, at afgørelsen er offentliggjort.

I kan klage via Klageportalen, som I kan finde i et link på forsiden af <https://naevneneshus.dk/>. Klageportalen ligger også på www.borger.dk og www.virk.dk, som man logger på med NemID. Herfra bliver klagen automatisk sendt gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

I har indgivet en klage, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Klager skal betale et gebyr på kr. 900 for privatpersoner og kr. 1800 for virksomheder og foreninger. I betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. I får gebyret tilbage, hvis I får helt eller delvist medhold i klagen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klageberettigede efter museumsloven er

- 1) adressaten for afgørelsen,
- 2) ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- 3) offentlige myndigheder,
- 4) lokale foreninger og organisationer, som har væsentlig interesse i afgørelsen,
- 5) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø og
- 6) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

⁸ Bekendtgørelse nr. 1595 af 06/12/2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

⁹ jf. museumslovens § 29f

I er velkomne til at ringe til naturteamet på tlf. 56 20 30 61, når klagefristen er udløbet. I får kun besked herfra, hvis vi modtager en klage over afgørelsen.

Søgsmål

Hvis I ønsker at indbringe denne afgørelse for en domstol, skal retssagen være anlagt inden 6 måneder efter, at du har modtaget afgørelsen¹⁰.

Med venlig hilsen

Linda Hau Andersen
Naturmedarbejder

Bilag:

1. Oversigtskort med råstof graveområdet og det berørte dige
2. Miljøkonsekvensrapport v/Nymølle Stenindustrier A/S og Enbicon
3. Udtalelse fra Museum Sydøstdanmark
4. Udtalelse fra Slots- og Kulturstyrelsen

Kopi af denne afgørelse sendes til:

1. Region Sjælland
2. Miljøstyrelsen
3. Miljøstyrelsen, lokalafdeling Storstrøm
4. Danmarks Naturfredningsforening
5. Danmarks Naturfredningsforening Faxe
6. Friluftsrådet
7. Friluftsrådet Østsjælland
8. Dansk Ornitologisk Forening
9. Dansk Ornitologisk Forening Faxe
10. Slots- og Kulturstyrelsen
11. Slots- og Kulturstyrelsen Fortidsminder
12. Danmarks Jægerforbund
13. Museum Sydøstdanmark
14. Østsjællands Museum

¹⁰ jf. § 29 x, i museumsloven

Bilag 1 – Oversigtskort med råstof graveområdet og beskyttelsesinteresserne

Det blå polygon viser råstofgraveområdet. Gule linjer viser beskyttede diger. Sort-skraverede arealer viser beskyttede søer. Det grøn-prikkede areal viser Natura 2000-området Bagholt Mose.

Placeringen af det eksisterende digegennembrud er fremhævet med grøn cirkel.

